DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Eğitimde Z Kuşağına Yönelik Yeni Nesil Öğretmenlik Uygulamaları[1]

New Generation Teaching Practices for Generation Z in Education

Özlem DAĞGEÇEN, Bağımsız Araştırmacı, ozlemdagece@gmail.com

Sevda KATITAŞ, Dr. Öğretim Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, sevda.katitas@yildiz.edu.tr

Geliş tarihi - *Received:* 20 Nisan 2025
Kabul tarihi - *Accepted*: 6 Temmuz 2025
Yayın tarihi - *Published*: 28 Ağustos 2025

[1] Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı "Eğitimde Z Kuşağına Yönelik Yeni Nesil Öğretmenlik Uygulamaları" başlıklı tezsiz yüksek lisans dönem projesinden üretilmiş olup, EDUCONGRESS 2024'te özet bildiri olarak sunulmuştur.

Dağgeçen, Ö. ve Katıtaş, S. (2025). Eğitimde Z kuşağına yönelik yeni nesil öğretmenlik uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2610-2637.
DOI. 10.51460/baebd.1680346

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öz. Bu araştırma, öğretmenlerin Z kuşağına ilişkin algılarını belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni (olgu bilim) kullanılan araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ilinde resmi liselerde görev yapan 16 öğretmen oluşturmuştur. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, Z kuşağı öğrencilerinin 'internet kuşağı' özelliğinin ön plana çıktığı; bu öğrencilerin sorgulayıcı, bireysel, çoklu iletişim becerilerine sahip, farklı öğretim yöntemlerine açık ve hızlı öğrenebilen bireyler oldukları, ancak dikkat ve odaklanma konusunda güçlük yaşadıkları tespit edilmiştir. Z kuşağının başlıca motivasyon kaynağı olarak sosyal medya etkileşimi ön plana çıkarken, iletişim biçimlerinin çoğunlukla dijital araçlar aracılığıyla sürdürüldüğü ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin Z kuşağına yönelik öğretim stratejilerinde öncelikli olarak "buluş yoluyla öğretim" yöntemini tercih ettikleri, bununla birlikte öğretmenlerin çevrimiçi uygulamalardan yararlandıkları ve derslerde birden fazla öğretim stratejisini eş zamanlı olarak kullandıkları ortaya konmuştur. Araştırma bulguları doğrultusunda, öğrencilerin eğitimden beklentilerinin başında teknolojik uygulamalardan yararlanılması ve bu uygulamaları etkili bir biçimde kullanan öğretmenlerin yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin Z kuşağına yönelik pedagojik yaklaşımlarını ve bu kuşağın eğitimle ilgili beklentilerine nasıl yanıt verdiklerini anlamaya katkı sağlayabilecek nitelikte veriler sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Kuşak, Z kuşağı, Öğrenci, Öğretmen.

Abstract: This study was conducted with the aim of identifying teachers' perceptions of Generation Z. Utilizing the phenomenological design, one of the qualitative research methods, the study group consisted of 16 teachers working in public high schools in İstanbul. The data were collected through a semi-structured interview form and analyzed using content analysis. The findings of the study revealed that Generation Z students prominently exhibit characteristics of the 'internet generation'; they are inquisitive, individualistic, possess strong multi-communication skills, are open to various instructional methods, and are capable of learning quickly. However, it was also identified that they experience difficulties with attention and concentration. Social media interaction emerged as a primary source of motivation for these students, and their communication styles were found to be largely maintained through digital tools. Teachers reported primarily using the discovery learning method as an instructional strategy for Generation Z, while also incorporating online tools and employing multiple instructional strategies simultaneously in their lessons. Based on the findings, it was concluded that students expect educational practices to involve technological applications and to be delivered by teachers who can use these tools effectively. Overall, the findings offer insights that may contribute to a better understanding of teachers' pedagogical approaches toward Generation Z and how they respond to the educational expectations of this cohort.
Keywords*:* Generation, Generation Z, Student, Teacher.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Extended Abstract

Introduction. Understanding how Generation Z's educational and interaction patterns, shaped by digital tools and online resources, differ from those of previous generations is of critical importance for the development of contemporary education systems and the formulation of future-oriented education policies. In this context, there is a growing need for academic studies that deeply analyze Generation Z's perceptions of the digital world and their interaction practices within this realm. However, the literature remains limited in terms of studies that specifically focus on Generation Z's student profile, particularly within the context of formal education. This study aims to address this gap in the literature and to offer guiding contributions for future research of a similar nature. Generation Z's strong connection with technological tools from an early age has led to their frequent characterization as "digital natives" (Prawitasari, 2017). Members of this generation demonstrate a high level of competence in using digital tools effectively in line with the demands of the era and in producing content across various digital platforms (Koç Akran & Karakaş, 2023). This reality underscores the necessity of restructuring educational environments in accordance with the expectations and needs of individuals with high digital literacy. In this regard, unlike previous studies, the present research explores teachers' perceptions of Generation Z students and their views on the instructional strategies applied to them. It also examines in detail how teachers adapt their approaches to meet the educational needs and expectations of Generation Z. To determine teachers' perceptions of Generation Z, the following sub-problems were addressed in this study:

- What are the general views of teachers about Generation Z students?
- What are the views of teachers on teaching strategies and approaches applied to Generation Z?
- What are the views of teachers on adapting to the needs and expectations of Generation Z?

Method. The research was conducted using phenomenology, one of the qualitative research designs. The study group consisted of 16 teachers working at the high school level in public schools located in various districts of İstanbul. The participants were selected through maximum variation sampling, a type of purposeful sampling method. To ensure diversity, teachers from different districts and subject areas were included in the study. Data were collected using a semi-structured interview form, and the obtained data were analyzed through content analysis.

Results. The participants' perceptions of Generation Z were examined under three main themes: differences from other generations, sources of motivation, and forms of social interaction. According to the participants, Generation Z is defined as a generation that, unlike other generations, has grown up intertwined with technology and interacts through social media. The teaching strategy for Generation Z was determined under four main themes: increasing motivation and interest, using digital and technological tools, feedback and evaluation, and problems encountered. Participants emphasize that technology-supported teaching methods should be enriched and regular feedback should be provided in order to increase the motivation of Generation Z. Teachers' adaptation to the needs and expectations of Generation Z in education was classified under three main themes: differences from other generations, teacher adaptation, and collaboration with parents and

Dağgeçen, Ö. ve Katıtaş, S. (2025). Eğitimde Z kuşağına yönelik yeni nesil öğretmenlik uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2610-2637.
DOI. 10.51460/baebd.1680346

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

stakeholders. It was stated that seminars, professional introductions, and project development were beneficial for Generation Z.

Discussion and Conclusion. The study reveals that Generation Z is perceived by teachers as a generation deeply intertwined with the internet, yet prone to distraction. To address the learning needs of this group, teachers tend to implement multiple teaching strategies. In addition to maintaining multiple communication channels, Generation Z is noted for its ability to perform several tasks simultaneously. Another significant finding is that Generation Z's strong interest in technological applications within the educational context is one of the key factors shaping their learning styles. Teachers emphasize that the educational needs of this generation are closely linked to technological tools, individuals who can use these tools effectively, and access to digital materials. Furthermore, it is observed that communication in educational settings increasingly mirrors the social media model—through actions such as liking, following, and sharing—and these forms of interaction are being integrated into learning environments. Teachers also highlight the importance of ongoing professional support, such as coaching and mentoring, to better prepare Generation Z for future careers. They note that this generation is highly receptive to cooperative learning approaches, particularly group work, and that such strategies may be effective in enhancing participation in broader educational activities, including fairs and interactive events. However, teachers also caution that Generation Z students tend to have short attention spans and expect immediate feedback, which must be considered when designing instructional practices.

Dağgeçen, Ö. ve Katıtaş, S. (2025). Eğitimde Z kuşağına yönelik yeni nesil öğretmenlik uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2610-2637.
DOI. 10.51460/baebd.1680346

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Giriş

Bireylerin, içinde bulundukları dönemin toplumsal, ekonomik ve siyasi koşullarından doğrudan etkilendikleri ve bu etkileşimlerin, onları belirli bir kuşağa özgü karakteristik özelliklerle donattığı kabul edilmektedir. Zamanla değişen toplumsal yapılar, kültürel normlar ve ekonomik koşullar, kuşakların ihtiyaçlarını farklılaştırmakta; bu durum ise yeni kavramların, yaklaşımların ve çözüm arayışlarının doğmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen araştırmalar, kuşakların birbirlerinden farklı değerler, bakış açıları ve yaşam biçimleri geliştirdiğini ortaya koymakta; özellikle Z kuşağına yönelik akademik çalışmaların sayısında kayda değer bir artış gözlemlenmektedir. Dijital çağ ile doğrudan etkileşim içerisinde büyüyen Z kuşağının dijital dünyaya dair algıları ve bu bağlamda geliştirdikleri yaşam pratikleri, bu kuşağın toplumsal yapılarla olan ilişkisini anlamada önemli veriler sunmaktadır (Bushaj, 2023; Işık, 2019; Topraktaş, 2021). Öte yandan, Z kuşağının liderlik tarzlarına dair yapılan çalışmalar, bu neslin toplumsal rol ve sorumluluklara yönelik bakış açılarını incelemektedir (Baykoz, 2021; Kalo Efe, 2021; Kinter, 2020; Sarıhan, 2022; Uğur, 2023; Yağcı Giray, 2023). Öğretmenlik mesleği özelinde ele alınan çalışmalar ise öğretmenlik yaşam tarzının kuşaklar arası dönüşümünü (Akyüz, 2023), Z kuşağı öğretmenlerinde bulunması gereken mesleki yeterlilikleri (Şahin vd., 2022) ve bu kuşağın öğretmenlik mesleğiyle kurduğu ilişkiyi (Karadoğan, 2019) inceleyerek literatüre önemli katkılar sağlamaktadır.

Z kuşağının dijital araçlar ve çevrim içi kaynaklarla şekillenen eğitim ve etkileşim biçimlerinin, önceki kuşaklardan nasıl farklılaştığını anlamak, çağdaş eğitim sistemlerinin gelişimi ve geleceğe yönelik eğitim politikalarının oluşturulması açısından kritik bir önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, Z kuşağının dijital dünyaya ilişkin algılarını ve bu bağlamdaki etkileşim pratiklerini derinlemesine analiz eden akademik çalışmalara duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Ancak literatürde, Z kuşağının öğrenci profiline özellikle örgün eğitim bağlamında odaklanan çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Bu çalışma, söz konusu literatürdeki boşluğu doldurmayı ve aynı zamanda gelecekte yürütülecek benzer nitelikteki araştırmalara yön gösterici katkılar sunmayı amaçlamaktadır. Z kuşağının teknolojik araçlarla erken yaşlardan itibaren kurduğu güçlü bağ, bu bireylerin sıklıkla "dijital yerliler" olarak tanımlanmasına yol açmaktadır (Prawitasari, 2017). Bu kuşağın üyeleri, dijital araçları çağın gereklerine uygun şekilde etkili biçimde kullanabilmekte ve çeşitli dijital platformlarda içerik üretme konusunda yüksek düzeyde yetkinlik sergilemektedir (Koç Akran ve Karakaş, 2023). Bu gerçeklik, eğitim ortamlarının, dijital yeterlilikleri yüksek bireylerin beklenti ve ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, mevcut çalışmada Z kuşağının özelliklerine odaklanan önceki araştırmalardan (Yılmaz ve Aktürk, 2021; Baykal, 2019; Kaçar, 2019) farklı olarak, öğretmenlerin Z kuşağı öğrencilerine yönelik algıları ile bu öğrencilere uygulanan öğretim stratejilerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve Z kuşağının eğitimdeki ihtiyaç ve beklentilerine uyum sağlama konusundaki öğretmen yaklaşımları detaylı biçimde ele alınmıştır. Öğretmenlerin Z kuşağına yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla yürütülen bu araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

- Öğretmenlerin Z kuşağı öğrencileri hakkındaki genel görüşleri nelerdir?
- Öğretmenlerin Z kuşağına yönelik uygulanan öğretim stratejileri ve yaklaşımlara yönelik görüşleri nelerdir?
- Öğretmenlerin Z kuşağının ihtiyaç ve beklentilerine uyum sağlamaya yönelik görüşleri nelerdir?

Dağgeçen, Ö. ve Katıtaş, S. (2025). Eğitimde Z kuşağına yönelik yeni nesil öğretmenlik uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2610-2637.
DOI. 10.51460/baebd.1680346

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kavramsal çerçeve

Kuşak kavramı

Genel olarak kuşaklar, belirli bir zaman diliminde doğmuş, benzer toplumsal koşullar altında büyümüş ve ortak deneyimlere sahip bireylerin oluşturduğu topluluklar olarak tanımlanmaktadır (Adıgüzel vd., 2014). Kuşaklar üzerine yapılan ilk sistematik çalışma, 1830-1840'lı yıllar arasında Fransız sosyolog Auguste Comte tarafından gerçekleştirilmiştir. Comte'a (1852) göre her kuşak, kendisinden sonra gelen kuşaktan daha ileri bir düzeydedir ve toplumsal değişim, her zaman ileriye doğru bir gelişim çizgisi izlemektedir (Akt. Nugin, 2010). Kuşak kavramına dair ilk kapsamlı sosyolojik çözümleme ise Karl Mannheim tarafından yapılmıştır. Mannheim, kuşakları kültürel bir bağlamda ele almış ve tarihsel süreçte bu yapıların süreklilik göstererek varlıklarını sürdürdüklerini öne sürmüştür (Mannheim, 1952). Böylece kuşaklar ile tarihsel döngüler arasında doğrudan bir ilişki kurulmuş, kuşakların belirli sosyal, ekonomik ve kültürel olaylara yanıt olarak şekillendiği ve bu kuşak dizgilerinin birbirini izleyen nesiller üzerinde etkili olduğu ortaya konmuştur (Strauss ve Howe, 1991). Kuşak kavramı günümüzde, toplumsal yapıların dönüşümünü anlamak ve aynı kuşak aralığında doğmuş bireylerin ortak ve ayırt edici yönlerini analiz etmek amacıyla kullanılmaktadır (Taş ve Kaçar, 2019). Her yeni kuşak, önceki nesillerin deneyimlerinden farklı sosyo-kültürel koşullarda yetişmekte ve bu durum, onların toplumsal süreçlere uyum biçimlerini de şekillendirmektedir. Bu nedenle kuşaklar arası farklar yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda toplumun genel dinamikleri açısından da önemli bir değişim ve dönüşüm sürecini ifade etmektedir.

Kuşakların sınıflandırılması

Kuşak kavramının tanımlanması ve sınırlandırılması, toplumsal ve kültürel bağlamda önemli bir yere sahiptir. Literatürde kuşakların belirlenmesinde genellikle yaş, dönem ve kohort etkileri temel alınmaktadır. Ancak tarihsel olayların farklı coğrafyalarda yaşayan bireyler üzerinde değişken etkiler yaratması ve bu olayların başlangıç-bitiş tarihlerini kesin biçimde saptamanın güçlüğü, kuşaklara yaş temelli sınırlandırma getirilmesini zorunlu kılmaktadır (Costanza ve Finkelstein, 2015). Benzer tarihsel dönemlerde yaşamış bireylerin bazı ortak değerleri paylaşmaları ve benzer davranış kalıpları geliştirmeleri kuşak kavramının işlevselliğini artırmaktadır (Strauss ve Howe, 1991). Kuşak çalışmaları incelendiğinde, belirli dönemlere ait ve literatürde sıkça referans verilen kuşaklar öne çıkmaktadır. Bunlar sırasıyla Sessiz Kuşak, Bebek Patlaması Kuşağı, X, Y ve Z kuşaklarıdır (Berkup, 2014; Fox, 2011; Karakeçili, 2019; Kowske vd., 2010; Strauss ve Howe, 1991; Taş vd., 2017). Sessiz Kuşak (ya da Gelenekselciler), II. Dünya Savaşı, imparatorlukların çöküşü ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu gibi tarihsel kırılma noktalarının etkisiyle şekillenmiş; geleneksel değerlere bağlı, otoriteye saygılı bir kimlik geliştirmiştir (Özdemir, 2019). Bebek Patlaması Kuşağı ise çok partili siyasi hayata geçiş, darbe süreçleri ve iletişim araçlarının (radyo, televizyon vb.) yaygınlaşması gibi dönemin sosyal-siyasal olaylarından etkilenerek büyümüştür (Prawitasari, 2017). X Kuşağı, 1968 gençlik hareketleri, petrol krizi ve 1980 darbesi gibi olayların etkisi altında şekillenmiş, otoriteye bağlılığı yüksek, çalışma motivasyonu güçlü ancak teknolojiyle daha sınırlı etkileşimde bulunan bireylerden oluşmaktadır (Adıgüzel vd., 2014). Y Kuşağı ise internetin yaygınlaşması, küreselleşme ve 11 Eylül saldırıları gibi olaylarla biçimlenmiş, özgürlükçü, yeniliğe açık ve sıkça iş değiştiren birey profiliyle dikkat çekmektedir (Daloğlu, 2013). Son

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

olarak, Z Kuşağı doğrudan dijital çağın içinde doğmuş, teknolojiyle iç içe büyümüş bireylerden oluşmaktadır. Bu kuşak, bulut bilişim, kripto para teknolojileri ve dijitalleşmenin getirdiği dönüşümlerle erken yaşlarda tanışmış ve bu nedenle "İnternet Kuşağı" veya "Kristal Nesil" gibi kavramlarla anılmaktadır (Özdemir, 2019). Kuşaklar arasındaki bu belirgin farklılıklar, bireylerin dünya görüşlerini, iş hayatına bakışlarını, eğitime dair beklentilerini ve toplumsal ilişkilere yaklaşımlarını derinden etkilemekte dolayısıyla eğitim politikalarının ve öğretim stratejilerinin kuşak temelli bir perspektifle ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Günümüz eğitim ortamlarının etkili ve kapsayıcı olabilmesi için kuşaklar arasındaki farklı öğrenme beklentilerinin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır. Farklı dönemlerin sosyo-kültürel ve teknolojik dinamikleriyle şekillenen kuşaklar, öğrenme süreçlerine farklı yaklaşımlar geliştirmiştir. Geleneksel öğretmen merkezli ve yapılandırılmış modeller, Sessiz Kuşak ve Bebek Patlaması Kuşağı için uygun bir yapı sunarken; X Kuşağı daha çok bireysel katılımı ve deneyim temelli öğrenmeyi önemsemektedir. Y ve Z kuşaklarının ise dijitalleşme ile esnek, etkileşimli ve kişiselleştirilmiş öğrenme ortamlarına yöneldiği görülmektedir. Özellikle Z Kuşağı'nın teknolojiye olan yüksek adaptasyonu, klasik eğitim yöntemlerinin yetersiz kalmasına neden olmakta ve yenilikçi, öğrenci merkezli yaklaşımlara olan ihtiyacı artırmaktadır. Dolayısıyla, eğitim politikalarının ve öğretim yöntemlerinin bu kuşak farklılıklarına duyarlı biçimde tasarlanması, öğrencilerin motivasyonunu ve öğrenme başarısını destekleyecek önemli bir strateji olarak öne çıkmaktadır.

Z kuşağı, literatürde sıklıkla "dijital yerliler" olarak tanımlanmakta ve teknolojiyle iç içe bir yaşamın içine doğdukları vurgulanmaktadır (Prensky, 2001). Bu kuşak, aynı anda birden fazla işi yürütebilme becerisiyle öne çıkmakta, tablet, akıllı telefon gibi dijital araçları etkin biçimde kullanarak sosyal ağlar üzerinden dünya ile iletişim kurmaktadır. Anlık mesajlaşma uygulamaları ve sanal platformlar aracılığıyla kurdukları ilişkilerde görsel ifadeler (örneğin emojiler) sıkça kullanılmakta, bu da diğer kuşaklarla iletişimde bazı dilsel ve kültürel kopukluklara neden olabilmektedir (Çaşın, 2022). Z kuşağı için internet yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda temel bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Sosyal medya platformları, bu kuşağın hem arkadaşlık bağlarını kurma hem de bu bağları sürdürme noktasında öncelikli tercihlerindendir (Baykal, 2019). Z kuşağının teknolojik çevrede büyümüş olması, onları "net-generation" ve "i-generation" gibi terimlerle tanımlanabilir kılmaktadır (Çetin Aydın ve Başol, 2014). Bu kuşak, sonuç odaklı yaklaşımları benimsemekte, çoklu görevleri eş zamanlı olarak yürütebilme becerisi sergilemekte ve teorik bilgilerden ziyade uygulamaya dayalı bilgileri daha değerli bulmaktadır (Taş ve Kaçar, 2019). Z kuşağının dijital yerlilik özelliği, toplumsal kimliğin inşa süreçlerinde belirleyici bir rol üstlenmektedir. Bu kuşak, sosyalizasyonunu büyük ölçüde dijital platformlar ve çevrim içi topluluklar üzerinden gerçekleştirmekte; böylece değer yargıları, aidiyet biçimleri ve kimlik kurguları da dijital ortamların dinamiklerine göre şekillenmektedir. Bu süreç, aile ve eğitim kurumları gibi geleneksel toplumsal yapılar üzerinde de dönüşüme yol açmaktadır. Eğitimde esnek ve kişiselleştirilmiş dijital öğrenme modellerinin benimsenmesi, aile ve arkadaşlık ilişkilerinin çevrim içi etkileşimle yeniden yapılandırılması ve iş dünyasında dijital yetkinliklerin temel bir gereklilik haline gelmesi, bu değişimin somut göstergelerindendir. Böylece, dijitalleşme Z kuşağının kimlik inşa sürecini ve toplumsal yapılarla kurduğu ilişkiyi köklü biçimde dönüştürmektedir. Z kuşağı bireyleri, bilgiye erişim ve paylaşım yollarını yeniden şekillendirmekte, geleneksel öğrenme yaklaşımlarının ötesine geçerek dijital araçlar ve çevrim içi platformlar aracılığıyla daha etkileşimli ve katılımcı eğitim yöntemlerini benimsemektedirler. Bu kapsamda, Z kuşağı, dijital çağın içinde doğmuş ve büyümüş bireylerden oluştuğu için öğrenme süreçlerinde teknoloji entegrasyonunu doğal bir gereklilik olarak görmekte, hızlı erişilebilir ve

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerine yönelmektedir. OECD'nin Bir Bakışta Eğitim raporunda da bu durum açıkça belirtilmekte; üye ülkelerde öğretmenlerin, bu kuşağın teknolojiyle bütünleşik ve iş birliğine dayalı öğrenme profiline uygun pedagojik yaklaşımlar geliştirmeleri gerektiği vurgulanmaktadır (OECD, 2020). Benzer şekilde, Türkiye'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu raporunda da öğrenme ortamlarının dijital araçlarla zenginleştirilmesi, öğretim yöntemlerinin bireyselleştirilmiş ve esnek hale getirilmesi, öğretmenlerin ise bu yeni pedagojik gereklilikler doğrultusunda hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi hedeflenmektedir (MEB, 2019).

Z kuşağına yönelik eğitim uygulamaları

2000'li yıllardan itibaren dijitalleşme süreci, eğitim sisteminde önemli bir ivme kazanmış ve bireyselleştirilmiş öğrenme deneyimlerini mümkün kılacak bir noktaya ulaşmıştır (Facer ve Selwyn, 2021). Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlemesi, eğitimde kullanılan araçların dijital teknolojilerle entegrasyonunu zorunlu hale getirmiştir. Bu bağlamda, interaktif eğitim platformları, video içerikler, bulut teknolojileri, çevrimiçi öğrenme ortamları ve sanal gerçeklik uygulamaları gibi yenilikçi çözümler, geleneksel eğitim yöntemlerinden farklı olarak öğretim süreçlerine yeni bir boyut kazandırmaktadır (Karakeçili, 2019). Söz konusu dijital dönüşüm, yalnızca eğitim araçlarını değil, aynı zamanda öğrenme ortamlarını ve pedagojik yaklaşımları da derinden etkilemektedir. Bu değişim, öğretmen-öğrenci etkileşiminden değerlendirme yöntemlerine kadar pek çok alanda yeni yaklaşımların benimsenmesini gerekli kılmaktadır. Bu süreçte özellikle Z kuşağı, dijital teknolojilere hızlı uyum sağlama becerisiyle öne çıkmaktadır. Mobil cihazları ve dijital medyayı etkin bir şekilde kullanabilen bu kuşak, öğrenme süreçlerinde yenilikçi, uygulama temelli ve pratik odaklı yaklaşımları tercih etmektedir (Karadoğan, 2019; Thompson, 2013). Z kuşağının teknolojiyle iç içe geçen yaşam tarzı, onların öğrenme alışkanlıklarını da doğrudan şekillendirmektedir. Ancak bu durum, bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Özellikle dijital ortamlarda aşırı zaman geçirmeleri, dikkat dağınıklığı ve odaklanma sorunlarına yol açmaktadır. Nitekim yapılan araştırmalar, bu kuşağın ortalama dikkat süresinin sekiz saniyeye kadar düştüğünü ortaya koymaktadır (Yılmaz ve Aktürk, 2021). Bunun yanı sıra, yoğun dijital etkileşim sosyal uyum becerilerinde zayıflamalara da neden olabilmektedir. Z kuşağının dijital teknolojilere olan yüksek bağlılığı ve bu teknolojilerle kurdukları etkileşim, eğitimde önemli dönüşümlere zemin hazırlamaktadır. Ancak bu dönüşüm sürecinde ortaya çıkan dikkat ve sosyal uyum sorunları, eğitimcilerin bu kuşağa yönelik öğretim stratejilerini yeniden gözden geçirmelerini gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla, dijital çağın gerekliliklerine uyum sağlayan, aynı zamanda bireysel farklılıkları ve bilişsel sınırlılıkları dikkate alan yenilikçi eğitim yaklaşımlarının geliştirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Z kuşağının yüksek dijital okuryazarlık düzeyi ve teknolojiyle iç içe büyümeleri, onları yalnızca dijital dönüşümün bir parçası değil, aynı zamanda Toplum 5.0 vizyonunun da öncüsü konumuna taşımaktadır. Bu bağlamda, Z kuşağının dijital yeterliliklerini geliştirmeye yönelik stratejik eğitim yatırımları ve projeler, toplumsal dönüşümün sürdürülebilirliğini sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır (Kocaman Karoğlu vd., 2020). Eğitimde teknoloji destekli öğrenme ortamlarının yaygınlaştırılması, bireylerin yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda sosyal ve dijital becerilerinin gelişimine katkıda bulunmakta; bu da Toplum 5.0'ın öngördüğü dijitalleşme sürecinin etkin biçimde hayata geçirilmesine zemin hazırlamaktadır. Teknoloji, Z kuşağı için adeta bir "ana dil" işlevi görmekte

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

ve bu kuşak hızlı öğrenme süreçlerine olan yatkınlıklarıyla öne çıkmaktadır. Dolayısıyla, Z kuşağı bireyleri eğitim süreçlerinde daha interaktif, dinamik ve öğrenci merkezli yöntemlerin kullanılmasını beklemektedir. Dijital araçlar aracılığıyla çevrimiçi etkileşim kurabilen bu bireyler, öğrenme süreçlerine aktif biçimde katılmayı tercih etmektedirler (Karadoğan, 2019). Ayrıca Z kuşağı, öğretmenlerinden dijital çağın gerekliliklerine uyum sağlayabilen, gelişime açık ve yenilikçi yaklaşımlar benimseyen bir tutum sergilemelerini beklemektedir. Bu kuşak, geleneksel, tek yönlü bilgi aktarımına dayalı yöntemlerin ötesine geçilerek; öğrencinin derse aktif katılımını teşvik eden, iş birliğine dayalı ve uygulama temelli öğrenme ortamlarının oluşturulmasını talep etmektedir (Tunç Şahin vd., 2021). Z kuşağının bu yönelimi, eğitim sistemlerinde köklü pedagojik ve yapısal dönüşümleri zorunlu kılmakta; öğretmenlerin, bu kuşağın dijital yaşam tarzına uygun, etkileşim temelli ve teknoloji destekli öğretim yöntemleri geliştirmelerini elzem hâle getirmektedir. Bu doğrultuda, dijital çağın gerektirdiği öğretim tasarımının merkezine öğrenci katılımını artıran, bireysel farklılıkları gözeten ve teknolojik araçları etkili biçimde entegre eden modellerin yerleştirilmesi hem öğretim sürecinin etkililiğini artıracak hem de öğrencilerin akademik başarısını destekleyecektir.

Yöntem

Araştırmanın deseni

Araştırmada ayrıntılı ve derinlemesine bilgi alınabilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni (olgu bilim) kullanılmıştır. Bu desen, bireylerin dünyayı nasıl algıladıkları ve deneyimledikleri üzerine yoğunlaşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Fenomenolojinin temel amacı, bireylerin öznel deneyimlerinin ve bu deneyimlerin onlara nasıl anlam kattığının anlaşılmasıdır (Van Manen, 2007). Fenomenolojik desenle yürütülen araştırmalarda temel amaç, belirli bir teorik çerçeveye bağlı kalmadan, gerçekçi bir bakış açısıyla incelenen fenomenin niteliğini olabildiğince açık ve net biçimde ortaya koymaktır (Groenewald, 2004). Fenomenoloji, bireylerin yaşadıkları deneyimlerin özünü açıklamaya ve deneyimlenen dünyayı tanımlamaya çalışarak, öncelikli olarak olguların altında yatan ortak anlamları keşfetmeyi amaçlamaktadır (Baker vd., 1992). Bu yaklaşım, bireylerin yaşadıkları olayları nasıl algıladıklarını ve bu olaylara yükledikleri anlamları analiz ederek, deneyimlerin yapısal yönlerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda mevcut çalışmada öğretmenlerin Z kuşağına, Z kuşağına uygulanan öğretim stratejilerine ve Z kuşağının ihtiyaç ve beklentilerine yönelik algıları araştırmanın fenomenlerini oluşturmaktadır.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örneklemesi yöntemi tercih edilmiştir. Bu örnekleme türü, farklı bağlamlarda yer alan paydaşların deneyimlerini ortaya koyarak, incelenen olgunun çok yönlü ve derinlemesine ele alınmasına olanak tanımaktadır (Suri, 2011). Maksimum çeşitlilik örneklemesinin amacı, araştırma problemine etki edebilecek bireylerin çeşitliliğini mümkün olduğunca geniş tutarak, farklı durumları kapsamak ve bu çeşitlilik içindeki ortak örüntüleri ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu doğrultuda, araştırma İstanbul ilinde görev yapan 16 resmi lise öğretmeniyle yürütülmüştür. Katılımcıların belirlenmesinde, benzer ilçelerde görev yapmamalarına ve farklı branşlardan olmalarına özellikle dikkat edilmiştir. Bu yaklaşım, öğretmenlerin

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Z kuşağına yönelik algılarının çeşitli bağlamlar üzerinden karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesini mümkün kılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere yönelik demografik bilgiler Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1.
Katılımcılara ait demografik bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Mezun Olunan Fakülte	Öğrenim Düzeyi	Öğretmenlik Kıdemi (yıl)
Ö1	Erkek	Fen Edebiyat Fakültesi	Yüksek Lisans	10
Ö2	Erkek	Eğitim Fakültesi	Lisans	12
Ö3	Kadın	Fen Edebiyat Fakültesi	Doktora	10
Ö4	Kadın	Eğitim Fakültesi	Lisans	18
Ö5	Erkek	Fen Edebiyat Fakültesi	Lisans	16
Ö6	Kadın	Fen Edebiyat Fakültesi	Yüksek Lisans	17
Ö7	Kadın	Fen Edebiyat Fakültesi	Yüksek Lisans	11
Ö8	Erkek	Eğitim Fakültesi	Lisans	2
Ö9	Kadın	Fen Edebiyat Fakültesi	Yüksek Lisans	7
Ö10	Erkek	Eğitim Fakültesi	Lisans	10
Ö11	Erkek	Fen Edebiyat Fakültesi	Doktora	13
Ö12	Kadın	Eğitim Fakültesi	Lisans	3
Ö13	Erkek	Eğitim Fakültesi	Lisans	9
Ö14	Erkek	Eğitim Fakültesi	Lisans	6
Ö15	Kadın	Fen Edebiyat Fakültesi	Yüksek Lisans	15
Ö16	Kadın	Eğitim Fakültesi	Lisans	5

Tablo 1'de, çalışma grubunu oluşturan katılımcıların cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve mezun olunan fakülte bilgilerine yer verilmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımı eşit olup, 8'i kadın ve 8'i erkektir. Eğitim düzeylerine bakıldığında, 5 öğretmen yüksek lisans, 9 öğretmen lisans ve 2 öğretmen doktora mezunudur. Katılımcıların mesleki kıdemleri ise 2 yıl ile 18 yıl arasında değişmektedir.

Verilerin toplanması

Veri toplama sürecine başlanmadan önce, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 04.03.2025 tarih ve 2025.03 sayılı karar ile etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun ilk bölümünde katılımcıların demografik özelliklerine (cinsiyet, kıdem, eğitim durumu vb.) ilişkin sorulara yer verilmiş, ikinci bölümde ise öğretmenlerin Z kuşağına yönelik algıları, kullandıkları öğretim stratejileri ve öğrenci beklentilerini karşılamaya yönelik yaklaşımları hakkında sorular oluşturulmuştur. 3 ana soru (ör. "Z kuşağının eğitimdeki ihtiyaçları ve beklentileri hakkında ne düşünüyorsunuz?") ve 6 sonda sorudan (ör. "Z kuşağı öğrencilerine yönelik geribildirim ve değerlendirme yöntemleriniz nelerdir?") oluşan görüşme formu, ilgili literatür taraması ve alanında uzman 3 kişiden (Eğitim Bilimleri alanında doktorasını tamamlamış öğretim üyeleri) alınan görüşler doğrultusunda geliştirilmiş, elde edilen geri bildirimler ışığında soru kökleri üzerinde düzeltmeler yapılarak son hali verilmiştir. Veri toplama sürecinin ilk aşamasında, araştırma grubuna dâhil olmayan

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

ancak benzer özellikler taşıyan öğretmenlerle bir pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulama, görüşme formunun anlaşılırlığını ve uygulanabilirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır. Asıl görüşmeler, katılımcılardan önceden randevu alınarak bire bir gerçekleştirilmiş ve tüm görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık 40-45 dakika sürmüştür. Görüşmelere başlamadan önce, katılımcılara araştırmanın amacı, kapsamı ve süreci hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, katılımın gönüllülük esasına dayandığı vurgulanmıştır. Katılımcıların kişisel bilgileri, gizlilik ilkesi doğrultusunda korunmuş, veri analizi ve raporlama sürecinde her katılımcıya Ö1, Ö2, Ö3… gibi kodlar verilerek anonimlik sağlanmıştır.

Verilerin analizi

Araştırma kapsamında, öğretmenlerin Z kuşağına yönelik ifade ettikleri görüşler özenle incelenmiş, elde edilen bulgular araştırmacılar ve alan uzmanı tarafından birlikte değerlendirilerek analiz sürecine bilimsel tutarlılık kazandırılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, temel olguyu çevreleyen etmenleri, olgulara yüklenen anlamları ve katılımcılar arasında ortaya çıkan farklı bakış açılarını derinlemesine ortaya koyma amacı taşımaktadır (Creswell ve Creswell, 2021). Araştırmada kullanılan veriler, görüşme formuna verilen yanıtların deşifre edilmesiyle elde edilen yazılı metinler üzerinden analiz edilmiştir. Elde edilen metinler, araştırmacılar tarafından dikkatli ve sistematik bir şekilde incelenmiş, içerik benzerlikleri doğrultusunda sınıflandırılan ifadeler, ortak kodlar ve temalar altında toplanmıştır. Bu süreçte hem tümevarımsal hem de tematik analiz yaklaşımları benimsenmiş ve içerik analizi çok boyutlu bir biçimde uygulanmıştır. Veri analiz sürecinde katılımcı ifadelerine doğrudan yer verilmiş, temaları destekleyen alıntılar aracılığıyla bulguların açıklığı, geçerliliği ve güvenirliği artırılmaya çalışılmıştır. Kodlama ve tema oluşturma aşamalarında elde edilen veriler, araştırmanın amacı, kapsamı ve alt problemlere uygun biçimde yapılandırılmış, nihai bulgular bu doğrultuda yorumlanarak sistematik bir biçimde raporlanmıştır.

Geçerlik ve güvenilirlik

Araştırmada geçerlik ve güvenirlik ilkeleri gözetilerek verilerin doğruluğu ve tutarlılığı titizlikle sağlanmıştır (Lincoln ve Guba, 1985). Kodlama sürecinde araştırmacılar arasında ortaya çıkabilecek farklılıkların giderilmesi amacıyla alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuş ve elde edilen bulgular karşılıklı değerlendirme sürecinden geçirilmiştir. Araştırmada doğrudan alıntılara yer verilerek katılımcı ifadelerinin analiz sürecini desteklemesi sağlanmış; verilerin yorumlanmasında birden fazla araştırmacının katılımı ile çoklu bakış açısı benimsenmiştir. Ayrıca, yapılan gözlemlerin araştırma bulgularıyla örtüştüğü ve literatür bulgularıyla ilişkilendirildiği görülmüştür (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Kodlama, tema oluşturma, bulguların yorumlanması ve raporlanması süreçleri sistematik ve şeffaf bir biçimde sunulmuş böylece araştırmanın tekrarlanabilirliği ve bilimsel geçerliliği güvence altına alınmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Bulgular

Z kuşağının diğer kuşaklardan farklılıklarını ve öğretmenlerin Z kuşağına yönelik algılarını belirlemeyi amaçlayan araştırmanın bulguları, belirlenen alt problemlere uygun şekilde sistematik olarak sunulmuştur.

Öğretmenlerin Z kuşağı öğrencilerine yönelik genel görüşlerine ilişkin bulgular

Bu başlık altında, öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bu kapsamda, öğretmenlerin Z kuşağı öğrencilerine yönelik genel görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.
Öğretmenlerin Z kuşağı öğrencilerine yönelik genel görüşleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Katılımcılar
Z kuşağı algısı	Farklılıklar	İnternet kuşağı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
		Sorgulayıcı	Ö2, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16
		Bireysel	Ö3, Ö4, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
		Farklı öğretim biçimlerine açık	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13
		Dikkati dağınık	Ö1, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, 12, Ö15, Ö16
		Çoklu iletişim yeteneği	Ö2, Ö6, Ö8, Ö10, Ö13, Ö15
		Eğlenceli	Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12
		Jargonlar	Ö4, Ö5, Ö6, Ö10
	Motivasyon kaynakları	Sosyal medya etkileşimi	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13
		Anlamlı projeler üretmek	Ö1, Ö3, Ö4, Ö8, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16
		Gelişim imkânı	Ö2, Ö3, Ö6, Ö10, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16
		Ulaşılabilirlik	Ö1, Ö5, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö16
		Takdir görmek	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö15
		İnteraktif öğrenme	Ö1, Ö7, Ö8, Ö10, Ö13, Ö14
		Hızlı geribildirim	Ö1, Ö7, Ö8, Ö14
	Sosyal etkileşim ve iletişim tarzları	Anlık mesaj	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
		Beğeni, takip, paylaşım	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö15, Ö16
		Jargonlar	Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16
		Emoji, GIF	Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö16
		Yüz yüze iletişim	Ö1, Ö2, Ö3, Ö8

Tablo 2'de ifade edildiği gibi öğretmenlerin Z kuşağına ilişkin genel görüşleri, diğer kuşak öğrencilerinden farklılıkları, motivasyon kaynakları, sosyal etkileşim ve iletişim tarzları olmak üzere 3 alt temada gruplandırılmıştır. Bu temalara ilişkin bulgular ayrıntılarıyla aşağıda açıklanmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Farklılıklar

Araştırmada Z kuşağı öğrencilerinin diğer kuşaklardan en önemli farklılığı internet kuşağı olması olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca Z kuşağının sorgulayıcı, bireysel, çoklu iletişim yeteneğine sahip, farklı jargonlu ve eğlenceli olduğu tespit edilmiştir. Konuya ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

"Z kuşağı teknolojik imkanlarla büyüyen, küçük yaşlardan itibaren tablet, telefon, bilgisayara alışkın olan, odaklanma sorunu yaşayan kuşak." (Ö7).

"Y kuşağı ekip çalışmasına daha yatkındı, Z kuşağı bireysel çalışmayı tercih ediyor." (Ö3)

"Z kuşağı öğrencilerini anlamak zorlaştı. Farklı bir dil konuşuyorlar. Cringe, Shiplemek, Bana dm attı, love bombing, ghostlamak, red flag, efso, bro gibi kelimeler kullanıyorlar. Kendi çocuğumdan biliyorum." (Ö4)

"Sorgulayıcılar, arkasındaki nedeni bilmek istiyorlar." (Ö14)

"Çok kısa zamana çok şey sığdırıyorlar hepsini birlikte yapıp zamanı efektif kullanıyorlar." (Ö10).

Öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda, Z kuşağını önceki kuşaklardan ayıran en temel özelliğin, bu bireylerin dijital teknolojilerle iç içe büyümeleri olduğu belirlenmiştir. Z kuşağı "internete doğan" bir nesil olarak tanımlanmış ve dijital araçlarla yoğun etkileşim içinde oldukları vurgulanmıştır. Z kuşağı bireylerinin, farklı öğretim yöntemlerine açık olmaları ve çok yönlü iletişim kurabilme becerileri de öğretmenler tarafından dikkat çekici bir özellik olarak ifade edilmiştir. Öğretmenlerin dikkat çektiği bir diğer önemli bulgu, Z kuşağının dil kullanım biçimine ilişkindir. Katılımcılar, bu kuşağın günlük iletişimlerinde sıklıkla Türkçe ve İngilizce karışımı ifadeler kullandığını ve bu durumun zamanla kendilerine özgü bir jargon oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Söz konusu dilsel farklılık, öğretmenlerin öğrencileri anlamakta zaman zaman güçlük yaşamasına yol açmakta ve bu durum, kuşaklar arası iletişimde potansiyel bir engel olarak değerlendirilmektedir.

Motivasyon kaynakları

Araştırmada Z kuşağının motivasyon kaynaklarının sosyal medya etkileşimi, anlamlı projeler üretmek ve gelişim imkânı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Z kuşağını motive eden diğer kaynakların ise ulaşılabilirlik, takdir görmek, interaktif öğrenme ve hızlı geribildirim olduğu ortaya çıkmıştır. Bu konuda öğretmenlerin doğrudan ifadeleri aşağıda verilmiştir:

"Z kuşağı sosyal medyada takip, beğeni, yorum yaparak motivasyonlarını yükseltir yani sosyal medyada etkileşimde olmak, paylaşım yapmak Z kuşağı için motive edici bir güçtür." (Ö2)

"Faydalı oldukları alanlarda çalıştıklarında, anlamlı projeler ürettiklerinde motive olduklarını düşünüyorum." (Ö4)

"Takdir almak, övülmek onları motive edebilir." (Ö5)

Araştırma bulguları, Z kuşağının anlamlı projeler üretme eğiliminin hem bireysel yönelimleriyle hem de içinde yer aldıkları projelere katma değer sağlama arzularıyla örtüştüğünü ortaya koymuştur. Z kuşağının internet kuşağı olarak etkileşim içinde olmaya alışkın, yenilikleri takip eden ve interaktif öğrenen bir kuşak olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna ilişkin katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

"Kişisel gelişimlerine değer veriyorlar, kendilerini geliştirebilecekleri eğitim ortamı onlar için motive edici olabilir." (Ö6)

"Z kuşağı yaparak, yaşayarak öğrenir, bir şeyi deneyimlediklerinde motivasyonları artar, bunun için interaktif uygulamaları, çevrim içi platformları tercih ederler." (Ö7)

"Hızlı dönüş bekliyorlar, geribildirim takip edildiğini hissetmek motive ediyor." (Ö8)

"Hep ulaşılabilir olma isteği içindeler, internet kotalarına önem vermeleri, daha hızlı ve sınırsız internet paketlerini takip etmeleri bu yüzden, internet onları hayata bağlayan bir kablo." (Ö9)

Z kuşağının motivasyon kaynaklarının en önemli unsurlarından birinin sosyal medya olduğu yapılan araştırmada ortaya konulmuştur. Bu kuşağın çevrimiçi ortamda sürekli olarak ulaşılabilir olma, internete anında erişim ve çeşitli dijital uygulamaları hızlı bir şekilde indirip kullanma gibi özelliklere sahip olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları, Z kuşağı bireylerinin sosyal medya platformları aracılığıyla elde ettikleri beğeni ve etkileşimler sayesinde, takdir edilme ve onaylanma ihtiyaçları doğrultusunda motivasyon kazandıklarını ortaya koymuştur. Bu durum, söz konusu kuşağın motivasyonel yapısının dışsal geri bildirimlere duyarlılıkla şekillendiğini göstermiştir. Z kuşağının motivasyonunu etkileyen bir diğer önemli unsurun hız ve anlık geri bildirim alma ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir. Hızlı geri bildirim beklentisinin, aynı zamanda bireylerin değerli hissetme, takip edilme ve önemsenme arzularıyla yakından ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu özellik, Z kuşağının öğrenme, iletişim ve etkileşim süreçlerinde anında karşılık bulma isteği taşıdığını göstermiştir. Bu kuşağa yönelik geliştirilecek eğitim stratejilerinde, etkileşim temelli, geri bildirim odaklı ve katılımcı yaklaşımların ön planda tutulması, öğrenme süreçlerinin etkililiğini artırma açısından önemli görülmüştür.

Sosyal etkileşim ve iletişim tarzları

Araştırma bulguları, Z kuşağının etkileşim tarzının büyük ölçüde sosyal ağlar üzerinden şekillendiğini ortaya koymuştur. Bu kuşağın, sosyal medya platformlarında beğeni, takip ve paylaşım gibi etkileşim araçlarıyla ve anlık mesajlaşma uygulamalarıyla iletişim kurduğu tespit edilmiştir. Bu kuşağın, kullandıkları özel dil ve ifadelerle, kendi aralarındaki iletişimi pekiştirdiği, ancak bu dilin Z kuşağı dışındaki bireyler tarafından anlaşılmasında zorluklar yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularını destekleyen öğretmenlerin doğrudan ifadeleri aşağıda verilmiştir:

"Telefonda konuşmaktansa uzun vadede anlık mesajlaşmayı tercih ediyorlar." (Ö4)

"Z kuşağı öğrencileri internet ile sosyalleşiyor. İngilizce kelimeleri kısaltıp kullanıyorlar. Boomer kelimesini çağa ayak uyduramayan kişiler için kullanıyorlar, moruk gibi bir anlama geliyor kısaca. Yani küçümseme içeriyor. Favlıyorlar, favorilere alıyorlar. Eskiden chat vardı, MSN vardı şimdi dm var." (Ö4)

"İletişim tarzları sosyal medya takipleri, eklemeler, çıkarmalar, takipçi sayısını artırma, beğeniler çok hızlı değişen yapılar, bir anda fenomen olup bir anda linçlenebiliyorsunuz." (Ö5)

"Z kuşağı dijital kuşak. Video konferans Teams ya da Zoom uygulamalarını yüz yüze iletişim olarak görüyorlar." (Ö8)

"Emojilerle iletişim kuruyorlar, animasyon, GIF, ilgi çekici capsler kullanıyorlar." (Ö16)

Katılımcı görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, Z kuşağı öğrencilerinin dijital ortamda sosyalleşme biçimlerinin, geleneksel yüz yüze iletişimden farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kuşağın, dijital platformlarda kısa mesajlar, emojiler ve takip etme/çıkarmayla gerçekleştirilen

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

etkileşimler aracılığıyla sosyal bağlarını sürdürdüğü görülmüştür. Z kuşağının "yüz yüze iletişim" ifadesinin, geleneksel anlamda fiziksel buluşmalardan öte, görüntülü görüşmeleri içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, Z kuşağının dijital ortamlarla kurduğu güçlü etkileşimi ve internetin onların gündelik yaşamındaki merkezi konumunu açık biçimde ortaya koymuştur. İnternet, Z kuşağı açısından yalnızca bilgiye erişim sağlayan bir araç olmanın ötesinde sosyal etkileşimlerin gerçekleştiği, kimlik inşasının desteklendiği ve duygusal ifadelerin biçimlendiği çok boyutlu bir alan olarak öne çıkmıştır. Bu bağlamda, dijital teknolojilerin sunduğu olanakların, Z kuşağının sosyal ilişkiler kurma, sürdürme ve ifade etme biçimlerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Z kuşağına yönelik uygulanan öğretim stratejilerine ilişkin bulgular

Öğretmenlerin Z kuşağına uygulanan öğretim stratejilerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.
Z kuşağına yönelik uygulanan öğretim stratejilerine ilişkin bulgular

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Katılımcılar
Öğretim stratejileri	Motivasyon ve ilgiyi artırma	Buluş yoluyla öğretim	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16
		Araştırma inceleme yoluyla öğretim	Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö13, Ö15
		Sunuş yoluyla öğretim	Ö1, Ö2, Ö10, Ö12, Ö14
	Dijital ve teknolojik araçların kullanımı	Çevrim içi uygulamalar	Ö1, Ö2, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15
		İnteraktif testler	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö13
		Dijital materyaller	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö14
		Görsel materyaller	Ö3, Ö6, Ö13, Ö16
	Geribildirim ve değerlendirme	Sözlü ve yazılı geri bildirim	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16
		Hedef belirleme	Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö15
		Etkileşimli geribildirim	Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö13
		Kontrol listeleri	Ö2, Ö3, Ö8
	Karşılaşılan sorunlar	Dikkat dağınıklığı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16
		Hızlı sonuç bekleme	Ö1, Ö3, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
		Teknolojiye entegre olamama	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö13
		Bilginin kontrolünü sağlayamama	Ö4, Ö6, Ö8, Ö13, Ö15

Tablo 3'te Z kuşağına uygulanan öğretim stratejilerinin, motivasyon ve ilgiyi artırma, dijital ve teknolojik araçların kullanımı, geribildirim ve değerlendirme ile karşılaşılan sorunlar alt temalarında toplandığı görülmüştür.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Motivasyon ve ilgiyi artırma

Z kuşağı öğrencilerinin motivasyonunu ve ilgisini artırmak amacıyla uygulanan öğretim stratejilerinin arasında, öğretmenler tarafından en fazla tercih edilen yöntem buluş yoluyla öğretim olmuştur. Bu yöntem, Z kuşağının yenilikçi ve keşfetmeye dayalı öğrenme tercihleri ile uyumlu olup, öğrencilerin motivasyonlarını artırmak için etkili bir yaklaşım olarak öne çıkmıştır. Bu konudaki öğretmen görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

"Örnek olaylar verip rol oynama ya da tartışma yapıyoruz, Z kuşağı öğrencisi tek bir öğretim stratejisine bağlı kalamıyor, öğrenmeleri için çeşitli yolları denemek gerekiyor." (Ö2)

"Derste sadece anlatmak onları pasif dinleyici haline getiriyor. Z kuşağı aktif katılımcı, yaparak yaşayarak, uygulayarak öğreniyor. Grup çalışması, deney, gözlem yaparak problem çözüyor. Ben de araştırma yoluyla öğretimi tercih ediyorum." (Ö8)

Araştırmada derslerde konunun yalnızca okuma ve anlama yoluyla öğretilmesinin, Z kuşağının deneyimleyerek öğrenme ve aktif katılım gereksinimiyle uyumsuz olduğu gözlemlenmiştir. Geleneksel öğretim yöntemlerinin, bu kuşağın öğrenme tarzına yeterince hitap etmediği anlaşılmıştır. Z kuşağının öğrenme süreçlerinde daha aktif bir rol alabilmesi için, öğretim yöntemlerinin çeşitlendirilmesi ve teknolojik araçlarla desteklenmesi gerekli görülmüştür. Konuya ilişkin katılımcı görüşleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

"Z kuşağı öğrencileri farkındalığı yüksek olduğundan kolayca çıkarım yapabiliyorlar, akıl yürütebiliyorlar, proje çalışmalarına yatkınlar, bu nedenle araştırma inceleme yoluyla öğretim Z kuşağına uygun, bireysel olduklarından grup çalışmasına katılmalarıyla farklı yönlerini keşfedebiliyorlar." (Ö4)

"Z kuşağının cevabı kendilerinin bulmasını sağlıyorum. Eskiden münazara yapardık, takımlara ayrılıp konu hakkında jüriyi ikna etmeye çalışırdık. Buna benzer çalışmalar faydalı oluyor. Beyin fırtınası yöntemini kullanıyorum." (Ö6)

Katılımcı görüşlerine göre, araştırma ve inceleme temelli öğretim yöntemleri, Z kuşağının öğrenme sürecine aktif ve katılımcı bir şekilde dâhil olmasını desteklemektedir. Bu yöntemlerin, Z kuşağının keşfetmeye dayalı öğrenme tercihleriyle örtüştüğü ve onların öğrenmeye yönelik doğal merakını beslediği sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar ayrıca, Z kuşağının yeniliğe açık ve hızla uyum sağlayabilen yapısı nedeniyle öğretim sürecinde farklı stratejilerin bir arada kullanılmasının motivasyon ve ilgiyi artırdığını ifade etmiştir. Bu bağlamda, Z kuşağının tek bir öğretim yöntemine bağlı kalmadığı, aksine çeşitli ve dinamik öğretim yaklaşımlarına daha açık olduğu görülmüştür.

Dijital ve teknolojik araçların kullanımı

Z kuşağı öğrencilerine yönelik araçların kullanımında çevrimiçi uygulamaların ön plana çıktığı görülmüştür. Z kuşağının "internet kuşağı" olarak tanımlanmasının, onların eğitim ve öğretim stillerini doğrudan etkilediği sonucuna varılmıştır. Dijital materyaller, interaktif testler ve görsel içerikler, Z kuşağının öğrenme süreçlerinde sıklıkla kullandığı diğer önemli araçlar olarak tespit edilmiştir. Bu konudaki bazı öğretmen görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

"Ders kitaplarına ek olarak YouTube eğitim videoları, görsel efektleri kullanıyorum." (Ö1)

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

"Oyun ile öğreniyor Z kuşağı öğrencileri, bu nedenle derslerimde oyunlaştırmalardan, test uygulamalarından faydalanıyorum. Otobüste, yolda, evde online olarak öğrenme süreçleri devam ediyor." (Ö3)

"Öğrencilerin ellerinde yazılı dokümanın olmasına dikkat ediyorum, konu ile ilgili harita ya da poster gibi materyalleri, maket gibi elle tutulur gözle görülür ulaşabildiğim araçları sınıfa getiriyorum." (Ö6)

"Takip ettiğim eğitimcileri ya da dinlediğim podcastleri öneriyorum." (Ö9)

"Online platformlar aracılığıyla katılım sağlayabiliyor, kendilerini geliştirebiliyorlar." (Ö11)

Z kuşağı için çevrimiçi uygulamalarla öğrenme, motivasyon açısından önemli bir araç olarak görülmüştür. Z kuşağının dikkat süresinin sınırlı olması ve odaklanma sorunları yaşaması, eğitimde dijital içerikler, etkileşimli testler ve çevrim içi uygulamaların kullanımını gerektirmiş ve bu araçlar aracılığıyla öğrencilerin derse ilgilerinin sürdürülebilir kılınmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Bu konudaki bazı katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Z kuşağı öğrenirken sadece okumayı yeterli görmüyor, kolay sıkılıyor, bırakıyor. Z kuşağı görsel, analitik, yeniliklere sahip çıkıyor geliştiriyor. Kod yazıyor, uygulama geliştiriyor, geleceğin teknoloji mimarları, teknolojik uygulamalarla dersi eğlenceli hale getiriyorum." (Ö12)

"Hala eski usul kâğıt kitap üzerinden örnek verdiğim oluyor, materyal tanıtımı yapıyorum." (Ö13)

"Teknolojik uygulamaları sınıfta kullanmak mümkün olmuyor ama günlük hayatta faydalanıyorum. Sınıfta görsel resim, daha çok kitaptan faydalanıyorum." (Ö16)

Katılımcı görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin görsel materyalleri sınırlı bir şekilde kullanmalarına karşın, dijital materyallere daha fazla ağırlık verdikleri tespit edilmiştir. Öğretim stratejilerinin Z kuşağının aktif katılımını teşvik edebilmesi için dijital araçlar ve etkileşimli yöntemlerle desteklenmesinin büyük önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Geribildirim ve değerlendirme

Öğretmenlerin, Z kuşağı öğrencilerine geri bildirimde bulunurken hem yazılı hem de sözlü ifadeler kullandığı tespit edilmiştir. Z kuşağı için hedef belirleme uygulandığında, öğrencilerin kendi durumlarını daha iyi kavrayarak öz değerlendirme yapabildikleri gözlemlenmiştir. Bu konu hakkında öğretmenlerin doğrudan ifadeleri aşağıda verilmiştir:

"Geribildirimde bulunurken yapıcı olmaya, gelişimi teşvik etmeye çalışıyorum. Çabalarını ve başarılarını takdir ediyorum. Sözlü söylemenin yanında yazılı olarak dijital bir belge hazırlıyorum başarı belgesi gibi, motive edici oluyor." (Ö1)

"Öğrencilerin bireysel başarılarını kutluyorum, sertifika gibi araçlarla başarıyı somutlaştırıyorum." (Ö7)

"Z kuşağı öğrencilerine akran geribildirimini uyguluyorum. Hem farklı bakış açılarına saygı göstermeyi hem empatiyi öğreniyorlar. Z kuşağı etkileşimle öğrendiğinden geribildirimi de yarışma düzenler gibi ödülle yapınca motivasyonları artıyor." (Ö6)

"Kendisinin farkına varabilmesi için hedef belirliyorum, yeni şeyler katabilsin, eksiklerini görsün ve düzeltsin ya da geliştirsin diye." (Ö10)

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

"Geribildirimde bulunurken olumlu özelliklerden başlayıp geliştirmesi gereken özelliklere doğru gidiyorum." (Ö12)

Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin Z kuşağının hızlı geri bildirim beklentisini dikkate alarak, öğretim sürecinde etkileşimi ön planda tuttukları ve teknolojik araçlar ile yazılı-görsel materyallerden yararlanarak somut çıktılarla desteklenen yapıcı bir değerlendirme süreci yürüttükleri belirlenmiştir. Z kuşağının çoklu iletişim yapısına uygun olarak geliştirilen bu etkileşimli geri bildirim yaklaşımlarının, öğrenciler üzerinde interaktif bir öğrenme etkisi yarattığı tespit edilmiştir. Söz konusu geri bildirim yöntemlerinin, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını teşvik ettiği ve bu sayede öğrenmenin daha etkili ve kalıcı hale geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Karşılaşılan sorunlar

Z kuşağına yönelik öğretim stratejileri uygulanırken karşılaşılan başlıca sorunlar arasında dikkat dağınıklığı ve hızlı sonuç beklentisi öne çıkmıştır. Bu kuşağın süreçten ziyade sonuç odaklı olduğu gözlemlenmiştir. Beklemenin Z kuşağı için motivasyon kaybına neden olduğu, öğrencilerin öğrenmeye olan ilgisini olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu konudaki katılımcı görüşleri şu şekilde sıralanmaktadır:

"Uzun uzun bir şeyi dinlemekte zorlanabiliyor, dikkatleri dağılıyor." (Ö3)

"Z kuşağı öğrencilerinin dikkat süresi diğer kuşaklara göre daha kısa, odaklanma sorunu yaşıyoruz." (Ö15)

"Uzun süre aynı projede kalamıyor, bir işin acele sonuçlanmasını istiyor, sabırsız, aceleciler." (Ö9)

Araştırmada Z kuşağı öğrencilerinin dikkat dağınıklığı yaşamaları, onların ilgisini çekmek amacıyla teknoloji kullanımını ön plana çıkarmayı gerektirmiştir. Teknolojinin hem dikkati dağıtan hem de öğrencilerin dikkatini toplamada yardımcı olabilecek bir araç olarak değerlendirildiği görülmüştür. Bununla birlikte, teknolojinin kullanımına bağlı olarak karşılaşılan bir diğer sorunun bilginin doğruluğunun kontrol edilememesi olduğu anlaşılmıştır. Konuya yönelik öğretmen görüşleri aşağıdaki gibidir:

"Bilginin doğruluğunu tespit etmek kolay değil. Kaynak araştırırken farkında olmadan topladıkları bilgiler var. Güvenilir yayınlara ulaşma sorunları yaşanıyor." (Ö4)

"Öğrenciler probleme yönelik araştırma yaparken doğru kaynağa ulaşma konusunda sıkıntı yaşayabiliyorlar." (Ö6)

"Teknolojiyi derslere entegre etmemiz gerekiyor, donanımsal eksiklikler var, öğretmenlerin teknolojik yetersizlikleri var." (Ö2)

Katılımcı görüşlerine göre, Z kuşağı öğrencilerinin öğrenme sürecinde teknolojinin kullanımı, öğretmenler tarafından gerekli ve vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Eğitim ortamlarında teknolojiye yeterince uyum sağlanamaması durumunda, öğrencilerin derse olan ilgilerinin azaldığı ve sürecin monoton bir hâl aldığı belirtilmiştir. Araştırma bulguları, Z kuşağının eğitim süreçlerinde teknolojiyi etkin biçimde kullanabilmesi için, bir yandan okullarda donanımsal altyapının güçlendirilmesi, diğer yandan da öğretmenlerin bu teknolojileri etkili biçimde kullanabilecek bilgi ve

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

becerilere sahip olmalarının elzem olduğunu ortaya koymuştur. Z kuşağının öğrenme beklentileri doğrultusunda, dijital araçları aktif biçimde kullanan ve teknoloji ile uyumlu öğretim stratejileri geliştirebilen öğretmenlere duyulan ihtiyaç, katılımcılar tarafından özellikle vurgulanmıştır. Bu durum, öğretim süreçlerinin hem etkililiğini hem de verimliliğini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin öğrenmeye yönelik içsel motivasyonlarını yüksek düzeyde tutmak açısından da kritik bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla, Z kuşağına yönelik eğitim uygulamalarında öğretmen yeterliklerinin teknoloji entegrasyonunu da kapsayacak şekilde geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Z kuşağının ihtiyaç ve beklentilerine uyum sağlamaya yönelik bulgular

Bu başlık altında, Z kuşağının eğitimden ihtiyaç ve beklentilerine uyum sağlamaya yönelik öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.
Z kuşağının ihtiyaç ve beklentilerine uyum sağlamaya yönelik bulgular

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Katılımcılar
İhtiyaç ve beklentiler	Diğer kuşaklardan farklılıklar	Teknolojik uygulamalardan yararlanma	Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14
		Teknolojiyi uygulayan öğretmen	Ö2, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16
		Mesleğe hazırlık	Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö15
		İşbirlikçi öğrenme	Ö1, Ö2, Ö7, Ö8, Ö14, Ö15
		Koçluk mentorluk	Ö3, Ö8, Ö13, Ö14
	Öğretmen uyumu	Teknolojik araçlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15
		İşbirlikçi öğrenme	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
		İletişim-diyalog	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö12
	Ebeveyn ve paydaşlarla iş birliği	Seminerler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16
		Mesleki tanıtım	Ö2, Ö4, Ö5, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16
		Katılımcı ortam	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10
		Ortak projeler	Ö1, Ö5, Ö6, Ö8, Ö13, Ö16
		Kişisel ve mesleki gelişime destek	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6

Tablo 4'e göre, Z kuşağının eğitimdeki ihtiyaç ve beklentileri, diğer kuşaklardan farklılıklar, öğretmen uyumu ile ebeveyn ve paydaşlarla iş birliği olmak üzere 3 alt temada gruplandırılmıştır.

Diğer kuşaklardan farklılıklar

Araştırma bulguları, Z kuşağı öğrencilerinin eğitimden beklentilerinin önceki kuşaklara kıyasla belirgin farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu kuşak, eğitim sürecinde teknolojik uygulamalardan yararlanmayı öncelikli bir ihtiyaç olarak görmekte ve bu teknolojileri etkili biçimde kullanabilen öğretmenlere duyulan gereksinimi açıkça dile getirmektedir. Ayrıca, Z kuşağının hızla

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

dönüşen dijital dünyada ortaya çıkan yeni meslek alanlarına yönelik yeterli hazırlığın sağlanmasına ihtiyaç duyduğu da dikkat çekici bir bulgu olarak öne çıkmıştır. Bu bağlamda, Z kuşağı öğrencilerinin işbirlikçi öğrenme ortamlarında, grup çalışmalarına aktif katılım göstermeleri; aynı zamanda koçluk ve mentorluk desteği almalarının bireysel gelişim süreçlerine önemli katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu ihtiyaçlar, Z kuşağının öğrenme ve gelişim süreçlerinde yenilikçi, etkileşim temelli ve rehberlik odaklı yaklaşımların benimsenmesinin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Bu konudaki öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Z kuşağı farklı öğrenme tekniklerine ihtiyaç duymaktadır. İşbirlikçi öğrenme bireysel Z kuşağına grupla çalışabilme fırsatı sunar." (Ö2)

"Z kuşağının eğitimi teknolojiyle bir yerinden bağlantılı olmalı." (Ö9)

"Koçluk mentorluk süreçlerine ihtiyaçları var, kendilerini tanıma ve anlatma fırsatı verilmelidir." (Ö3)

"Eğitimin gelecekteki meslekleri destekleyecek içerikte olması gerekiyor." (Ö8)

"Öğretmenlerin yeniliğe açık olmasını talep edeceklerdir. Teknolojiye uyum sağlayabilen, iletişim kurabildikleri öğretmenlerin derslerini dinlemeleri biraz daha kolaylaşır." (Ö9)

Z kuşağı öğrencilerinin, çoklu iletişim yeteneklerini destekleyecek nitelikte farklı öğrenme tekniklerine ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Z kuşağının yeniliklere açık ve teknolojik yeniliklere kolay uyum sağlayabilen yapısının eğitimle uyumlu hale gelmesi, öğretim süreçlerinin verimliliğini artırmak için önemli bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. Bu uyumun sağlanabilmesi için, yeterli donanım desteği ile öğretmenlerin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Öğretmen uyumu

Öğretmenler, Z kuşağı öğrencilerinin işbirlikçi öğrenme yöntemlerine, özellikle grup çalışmasına yönlendirilmesinin ve bu öğrencilerle etkili bir diyalog kurulmasının önemine vurgu yapmışlardır. Öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesinin ve takım çalışmasına yönlendirilmesinin öğrenmeye olan ilgilerini artırdığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerin teknolojiyi pedagojik amaçlarla ne ölçüde ve nasıl kullandıkları, Z kuşağının öğrenme deneyimlerini iyileştiren temel faktörlerden biri olarak ön plana çıkmıştır. Bu konuya yönelik öğretmenlerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

"Derslerimde internetten, görsellikten, videodan yararlanıyorum." (Ö2)

"Eğlenceli sınıf ortamı deneyimi için teknolojik uygulamalardan faydalanıyorum." (Ö6)

"Z kuşağı bireysel, grup kültürüne uyum sağlamaya ihtiyaçları var, birlikte grup içinde çalışmalar yapıyoruz, işbirlikçi öğrenme yardımıyla ortak çalışmalarda yer alıyorlar." (Ö8)

"Z kuşağı diyalog kurulması gereken bir kuşak, öğrencilerimi dinliyorum ve tanımaya çalışıyorum, kendi hallerinde olan yapısını iletişim kurarak geliştirebilirsiniz." (Ö5)

"İletişim becerilerinin gelişimi için aktivitelere katılmaları yönünde teşvik ediyorum." (Ö11)

"Z kuşağı için videolardan, teknolojik materyallerden, sunumlardan, çevrimiçi platformlardan destek alıyorum." (Ö13)

Araştırmada, öğretmenlerin dersi daha aktif ve katılımcı bir şekilde anlatabilmek için teknolojiden faydalandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin Z kuşağının bireysel

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

öğrenme yatkınlığını etkileşimli uygulamalarla desteklediği, işbirlikçi öğrenme ile sınıfta grup çalışmalarına zemin hazırladığı ortaya çıkmıştır.

Ebeveyn ve paydaşlarla iş birliği

Araştırma bulgularına göre, okullarda öğrencilere ve velilere yönelik düzenlenen seminerlerin, Z kuşağı öğrencileri ve ebeveynleri için faydalı olduğu belirlenmiştir. Z kuşağının değişen meslek dünyasına uyum sağlaması için mesleki tanıtımların yapılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır. Öğretmenler, katılımcı bir ortamın oluşabilmesi için ebeveynler ve diğer paydaşlarla yapılan iş birliğinin kritik olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin okul içinde ve dışında kişisel ve mesleki gelişime yönelik desteklerin eğitim-öğretim sürecine olumlu etkiler sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuya ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur:

"Okulda diğer paydaşlarla açık iletişim kuruluyor, görüşleri alınıp karar veriliyor, karar sürecinde müdür tek başına değil, öğretmenlere soruyor, görev dağılımı yapıyoruz." (Ö7)

"Seminerler düzenleniyor, faydalı ve güncel bilgiler paylaşılıyor, öğretici olduğunu düşünüyorum." (Ö12)

"Mezunlar okula meslekleri hakkında konuşmaya, öğrencileri iş hayatı hakkında bilgilendirmeye geliyor, öğrencilere önerilerde bulunuyorlar." (Ö11)

"Çeşitli kurumlar ile projeler yapıyoruz, öğrencilerin gelişimine katkı sağlıyor." (Ö16)

Katılımcı görüşlerinden yola çıkarak araştırmada Z kuşağının diğer kuşaklardan farklılaşan kendine özgü özelliklerinin ebeveynler tarafından anlaşılmasının kritik bir öneme sahip olduğunu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, ebeveynlere yönelik düzenlenen seminerlerle, çağın getirdiği değişimlere uyum sağlama yöntemlerinin öğrenilmesi ve etkili iletişim stratejilerinin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Z kuşağının gelişim sürecine yönelik eğitim ve rehberlik uygulamalarının, öğrencilere gelecekteki meslek yaşamlarına dair daha bilinçli bir yönelim kazandıracağı ortaya çıkmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen benimsenerek yürütülmüştür. Çalışma, katılımcıların öznel deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları derinlemesine anlamayı amaçladığından, veri toplama ve analiz süreçleri nitel araştırma sınırları içerisinde yürütülmüştür. Bu sınırlılık, gelecekte nicel ya da karma yöntemlerin kullanılacağı çalışmalarla aşılabilir. Araştırma, İstanbul ilinde yer alan resmi liselerde görev yapan öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu durum, çalışmanın yalnızca belirli bir eğitim kademesi ile sınırlı kalmasına yol açmakta dolayısıyla elde edilen bulguların farklı okul kademelerindeki öğretmenlere genellenebilirliği sınırlı olmaktadır. Bu sınırlılık, ilerleyen dönemlerde gerçekleştirilecek çalışmalarda özel okullarda görev yapan öğretmenler ile farklı eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin de araştırma kapsamına dâhil edilmesiyle giderilebilir. Bunun yanı sıra, araştırma yalnızca İstanbul ilinde görev yapan öğretmenlerle yürütülmüş olup, farklı illerden öğretmenlerin katılımı sağlanmamıştır. Bu durum, araştırmanın coğrafi çeşitlilik açısından sınırlı kalmasına neden olmaktadır. İleride farklı illerden katılımcılarla yapılacak benzer çalışmalarla, bulguların coğrafi çeşitlilik bağlamında daha geniş bir perspektiften incelenmesine imkân verilebilir ve bu sınırlılık azaltılabilir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Z kuşağının diğer kuşaklardan farklılıklarını ve öğretmenlerin bu kuşağa yönelik algılarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, öğretmenlerin Z kuşağını genellikle bireysel yönü güçlü, sonuç odaklı, dikkat süresi kısa, hızlı geri bildirim bekleyen, sorgulayıcı ve eğlenceli yapıya sahip bireyler olarak tanımladıklarını ortaya koymuştur. Araştırma bulguları doğrultusunda, Z kuşağını önceki kuşaklardan ayıran en temel özelliğin, bu kuşağın sıklıkla "internet kuşağı" olarak nitelendirilmesi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, Z kuşağının sosyal medya etkileşimleri ve hızlı iletişim tarzlarının, onların motivasyon kaynakları üzerinde belirleyici bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kuşağın sosyal medyada görsel simgeler, emojiler ve kısaltmalar gibi araçları kullanarak hızlı ve etkili iletişim kurma eğilimi, onların geleneksel iletişim biçimlerinden belirgin şekilde ayrıldığını göstermektedir (Agarwal ve Vaghela, 2018). Araştırma bulguları, Z kuşağının hızlı, çoklu görevleri aynı anda yapabilme becerisini ve psiko-motor becerilerinin yüksek olduğu sonucunu ortaya koyan literatürdeki benzer çalışmalarla da örtüşmektedir (Çetin ve Karalar, 2016; Sarıoğlu ve Özgen, 2017; Taş vd., 2017; Ünlü ve Çiçek, 2019). Bu özellikler, Z kuşağının dijital ortamlarda çoklu platformlarda eşzamanlı olarak aktif olabilme kapasitesini, bilgiyi kısa sürede işleme becerisini ve buna bağlı olarak hızlı geri bildirim beklentisi ile aceleci tutumlarını ortaya koymaktadır (Ardıç ve Altun, 2017). Ayrıca araştırma bulguları, Z kuşağı öğrencilerinin genel olarak özgüvenli, yenilikçi, bağımsız karar alabilme yetisi yüksek, eğlence odaklı ve bireyselliği ön planda tutan bir yapıya sahip olduklarını göstermektedir (Deniz ve Gemlik, 2022). Z kuşağının belirgin karakteristikleri arasında; internet olmadan bir dünya tasavvur edememeleri, sosyal ağları etkin biçimde kullanmaları, küresel bir bakış açısına sahip olmaları, iletişimde sosyal medyayı temel araç olarak tercih etmeleri, teknolojik cihazları yüksek düzeyde kullanabilme becerileri, sürekli çevrimiçi olma halleri ve çoklu görevleri eşzamanlı yürütebilme yetenekleri yer almaktadır (Csobanka, 2016). Bu özellikler, eğitimcilerin Z kuşağının öğrenme stillerine uygun pedagojik yaklaşımlar geliştirmelerini ve dijital araçları öğretim süreçlerine etkin biçimde entegre etmelerini zorunlu kılmaktadır. Z kuşağının iletişim tarzının daha görsel, simgesel ve hızlı tepki odaklı olması, eğitimde yeni medya kullanımının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, eğitim süreçlerinin dijitalleşmesi yalnızca teknolojik bir yenilik değil; aynı zamanda Z kuşağının öğrenme beklentileriyle örtüşen pedagojik bir dönüşüm olarak değerlendirilmektedir.

Araştırma sonuçları öğretmenlerin Z kuşağına yönelik uyguladığı öğretim stratejilerinin Z kuşağının çok yönlü iletişim yapısına uygun olduğunu ortaya çıkarmıştır. Araştırma bulguları, öğretmenlerin Z kuşağıyla etkili iletişim kurmayı önemsediklerini, teknolojik ihtiyaçlarının farkında olduklarını ve Z kuşağının öğretmenlerinden teknolojik uygulamaları kullanabilme düzeyinde yeterlilik beklediklerini ortaya koymuştur. Öğretmenler, Z kuşağının öğretim ortamının katılımcı ve aktif olması gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca, Z kuşağının farklı öğretim yöntemlerine açık olduğu, öğretmenlerin ise birden fazla öğretim stratejisini uyguladıkları, buluş yoluyla öğretimi tercih ettikleri, dijital ve teknolojik uygulamalardan yararlandıkları ve geribildirim süreçlerinde etkileşime büyük önem verdikleri tespit edilmiştir. Bu bulgular, Z kuşağının katılımcı ve etkileşimli bir öğrenme ortamına ihtiyaç duyduğunu göstermiştir. Ayrıca, Z kuşağı öğrencilerinde hızlı geri bildirim ihtiyacı olduğu, dikkat dağınıklığı yaşadığı, bununla birlikte, eğitim kurumlarının teknolojiyi öğretim süreçlerine entegre etmede zaman zaman yetersiz kaldığı, öğrencilerin ise internet ortamında karşılaştıkları her bilginin doğruluğunu ayırt etmede güçlük çekebildikleri belirlenmiştir. Bu durum, bilgi okuryazarlığı ve dijital

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

doğrulama becerilerinin, Z kuşağı için ne denli kritik bir öneme sahip olduğunu ortaya koymuştur. Z kuşağı bireylerinin, dijital ortamda karşılaştıkları bilgiye eleştirel yaklaşabilmeleri ve bilgi kaynaklarını etkin biçimde değerlendirebilmeleri, çağın gerekleri doğrultusunda temel bir yeterlilik olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca araştırma bulguları, Z kuşağının diğer kuşaklardan farklı öğrenme stillerine sahip olduğunu ve bu kuşağın öğrenme süreçlerinde yaparak, yaşayarak ve deneyimleyerek öğrenmeyi tercih ettiğini göstermektedir (Erden, 2019). Z kuşağının sosyal ağlara olan yoğun ilgisi, bu kuşağın görsel ve etkileşim temelli öğrenme yaklaşımlarına daha yatkın olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenme ortamlarında kullanılan görsel materyaller ve oyunlaştırılan öğretim süreci, öğrencilerin dikkat düzeyine ve öğrenmenin kalıcılığına olumlu katkı sağlamaktadır (Sani Bozkurt, 2021). Bu bağlamda, öğrenme içeriklerinin düz metinler yerine dijital uygulamalar aracılığıyla sunulmasının, öğrenme sürecinin hem etkililiğini hem de öğrenci motivasyonunu artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Dijital araçlar ve çevrim içi öğrenme ortamları, sundukları esnek, erişilebilir ve kişiselleştirilebilir öğrenme imkânları sayesinde, Z kuşağının öğrenme beklenti ve ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir işlev üstlenmektedir. Ayrıca, eğitim teknolojilerinin pedagojik yaklaşımlarla bütünleştirilmesi, yalnızca teknolojik yeniliklerin kullanımı anlamına gelmemekte aynı zamanda öğrencilerin öğrenme sürecine daha etkin katılımını sağlayarak motivasyonu artırmakta ve öğrenmenin kalıcılığını desteklemektedir.

Araştırmada Z kuşağı öğrencilerinin, önceki kuşaklardan farklı olarak eğitim sürecinden beklenti ve ihtiyaçlarının başında teknolojik uygulamalardan yararlanma ve bu uygulamaları etkin şekilde kullanan öğretmen profiliyle karşılaşma isteği olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin, Z kuşağının dikkatini çekebilmek ve öğrenme motivasyonunu artırabilmek amacıyla işbirlikçi öğrenme yöntemlerini kullandığı; aynı zamanda bu kuşağın bireysel yapısını destekleyebilecek şekilde grup çalışmalarına teşvik ettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca, Z kuşağı bireylerinin mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla seminerlere ve ortak projelere katılımlarının sağlanmasının, bu kuşağın eğitimsel beklenti ve ihtiyaçlarına yanıt veren etkili öğretim stratejileri arasında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle çevrim içi öğrenme materyallerinin kullanımı öğrencilerin öğrenme sürecini kolaylaştırmaktadır (Beyer, 2009). Bununla birlikte, öğretmenler teknolojik dinamikleri eğitim süreçlerine entegre ederek öğrencilerin ilgisini çekmeye çalışmaktadırlar (Üstün ve Taş, 2021). Y ve Z kuşakları interneti önceki kuşaklara kıyasla daha etkin kullanmakta, bu kuşaklar için web tabanlı öğretim uygulamalarının kaçınılmaz bir eğitimsel gereklilik olduğu görülmektedir (Karakeçili, 2019). Özellikle Z kuşağının eğitim anlayışında belirgin bir dönüşüm yaşandığı; dijital platformları etkin biçimde kullanan ve teknolojiyi öğretim sürecine entegre ederek dersleri daha ilgi çekici ve etkileşimli hâle getiren öğretmenlerin, yaşam boyu öğrenme yaklaşımını benimsedikleri belirtilmektedir (Halisdemir, 2024). Bu bağlamda, öğretmenlerin öğretim stratejilerini çeşitli öğretim materyalleriyle desteklemelerinin, öğrenme sürecinin niteliğini artırdığı ve öğrencilerin derse aktif katılımını teşvik ederek öğrenmenin kalıcılığına önemli katkı sunduğu ifade edilmektedir (Demiralp, 2007). Çalışma sonucunda, Z kuşağının sosyal medya ve dijital teknolojilerle iç içe yaşamasının, eğitimde dijital araçların kullanımını zorunlu kıldığı belirlenmiştir. Bu kuşağın öğrenme sürecinde hız, erişilebilirlik, görsel-işitsel uyaranlar ve etkileşimli içeriklere öncelik verdiği; geleneksel, pasif öğretim yöntemlerinin ise dikkat ve motivasyon açısından yetersiz kaldığı görülmüştür. Bu doğrultuda, Z kuşağına uygun eğitim ortamlarının teknolojiyle bütünleşmiş, iş birliğine dayalı ve deneyimsel nitelikte olması gerektiği vurgulanmıştır.

Dağgeçen, Ö. ve Katıtaş, S. (2025). Eğitimde Z kuşağına yönelik yeni nesil öğretmenlik uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2610-2637.
DOI. 10.51460/baebd.1680346

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Sonuç olarak araştırma bulguları, Z kuşağını önceki kuşaklardan ayıran en temel özelliğin, internet kuşağı olduğunu ortaya koymuştur. Z kuşağının, sosyal medya üzerinden kurduğu etkileşimlerle kendine özgü bir iletişim ağı oluşturduğu ve teknolojinin sunduğu olanaklardan maksimum düzeyde faydalandığı tespit edilmiştir. Z kuşağının görsel ve sembolik ögelere dayalı iletişim tarzı, eğitimde yeni medya araçlarının kullanımının önemini bir kez daha açıkça ortaya koymuştur. Bu durum, eğitim ortamlarının dijital dönüşüm sürecine uyum sağlamasını zorunlu hale getirmiştir. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin Z kuşağının teknolojik gereksinimlerinin farkında olduklarını ve bu doğrultuda öğretim süreçlerini yeniden yapılandırmaya yönelik çaba gösterdiklerini ortaya koymuştur. Ayrıca, Z kuşağı öğrencilerinin öğretmenlerinden dijital uygulamaları etkili bir şekilde kullanma becerisine sahip olmalarını bekledikleri saptanmıştır. Bu beklenti, öğretmenlerin dijital pedagojik yeterliklerinin artırılmasına yönelik mesleki gelişim ihtiyaçlarını gündeme getirmiştir. Z kuşağının öğrenme sürecine ilişkin olarak, bu bireylerin katılımcı ve etkileşim temelli öğrenme ortamlarına ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Z kuşağı bireylerinin geleneksel öğrenme yaklaşımlarından farklı olarak, öğrenme süreçlerinde deneyimlemeye ve uygulamaya dayalı yöntemleri tercih ettikleri, dolayısıyla teknolojik uygulamaların öğrenci motivasyonunu artırmada önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, öğretim sürecinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için eğitimcilerin, teknolojik araçları hangi pedagojik stratejilerle, nasıl ve ne şekilde kullanmaları gerektiğine ilişkin yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları, etkili eğitim anlayışı açısından kritik bir gereklilik olarak öne çıkmıştır. Bu çalışma, öğretmen eğitimi açısından değerlendirildiğinde, öğretmen yetiştirme programlarının içerik ve uygulama bileşenlerinin günümüzün dijital ve etkileşim temelli öğrenme gereksinimlerine uygun biçimde yeniden yapılandırılmasının gerekliliği ortaya koyulmaktadır. Özellikle öğretmen adaylarının ve mevcut öğretmenlerin dijital pedagojik yeterliklerini geliştirmeye yönelik modüllerin öğretmen eğitim programlarına sistematik biçimde dahil edilmesinin önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca hizmet içi eğitimlerde teknoloji destekli öğretim yöntemlerine, dijital araç ve kaynakların pedagojik olarak nasıl etkili kullanılabileceğine ve etkileşimli öğrenme ortamlarının nasıl tasarlanabileceğine odaklanılmalıdır. Buna göre öğretmen eğitimine yönelik programların, sadece teknik beceriler kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda öğretmenlerin eleştirel dijital okuryazarlık, yaratıcı problem çözme ve öğrenci merkezli dijital öğrenme tasarımı becerilerini de geliştirecek şekilde kurgulanması gerekmektedir. Böylelikle öğretmenler, Z kuşağının öğrenme beklentilerine ve ihtiyaçlarına daha etkin yanıt verebilecek; eğitim ortamlarında teknoloji ve pedagojiyi anlamlı bir şekilde bütünleştirebilecek yetkinlik düzeyine ulaşabileceklerdir. Bu kapsamda, araştırma bulgularından hareketle, aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Z kuşağının diğer kuşaklar tarafından doğru algılanabilmesi için kuşaklar hakkındaki bilgilerin, kuşaklar arasındaki farklılıkların anlatıldığı kitapları okumak, filmleri izlemek, seminerlere katılmak eğitimciler açısından faydalı olabilir.
- Z kuşağını girişim için yönlendirmek, bilişim atölyeleri, yapay zekâ uygulamaları, kodlama eğitimleri almaya teşvik etmek hem teknolojiyi takip edebilmelerine hem de mesleki açıdan gelişmelerine fırsat verebilir.
- Z kuşağı öğrencilerinin grup çalışmalarına katılımını ve araştırmaya yönelik motivasyonlarını artırmak amacıyla, eğitimcilere iş birliği temelli bir yaklaşım benimsemeleri, aynı zamanda rol model ve rehber olarak sürece aktif biçimde katılmaları önerilebilir.
- Z kuşağının dikkat dağınıklığının öğrenme güçlüklerine yol açabileceği göz önünde bulundurularak, sağlıksız dijital uyaranlardan kaçınılması ve öğretim süreçlerinin farklı öğrenme stillerine göre

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

çeşitlendirilmesi önerilebilir. Bu süreçte sanal gerçeklik gibi yenilikçi teknolojilerin entegrasyonu dikkat ve motivasyonu artırmada etkili olabilir.

- Öğrenci özelliklerinin değişmesiyle birlikte öğretmenlerin de mesleki becerilerini dijital ortamlara taşıyabilmesi, dijital platformlarda yer alması ve öğrencilerle paylaşım içinde olması verimliliklerini artırabilir.

Dağgeçen, Ö. ve Katıtaş, S. (2025). Eğitimde Z kuşağına yönelik yeni nesil öğretmenlik uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(2), 2610-2637.
DOI. 10.51460/baebd.1680346

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

Adıgüzel, O., Batur, H. Z., ve Ekşili, N. (2014). Kuşakların değişen yüzü ve y kuşağı ile ortaya çıkan yeni çalışma tarzı: Mobil yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(19), 165-182.

Agarwal, H., and Vaghela, P. S. (2018). Work values of gen Z: Bridging the gap to the next generation. [Conference presentation abstract]. *In INC 2018- National Conference on Innovative Business Management Practices in 21st Century*, Faculty of Management Studies, Parul University, Gujarat, India, 1-27.

Akyüz, S. (2023). *Öğretmenlik yaşam tarzının değişimi: Kuşaklararası bir karşılaştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Medeniyet Üniversitesi.

Ardıç, E., ve Altun, A. (2017). Dijital çağın öğreneni. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 1*(1), 12-30.

Baker, C., Wuest, J., and Stern, P. N. (1992). Method slurring: The grounded theory/phenomenology example. *Journal of Advanced Nursing, 17*(11), 1355-1360.

Baykal, A. (2019). *A comparative analysis on voting behavior of generations x, y and z: Ankara case* [Unpublised master's thesis]. Ankara Yıldırım Beyazıt Unıversity.

Baykoz, E. (2021). *Farklı kuşakların liderlik davranışlarının ve lidere duydukları ihtiyacın değerlendirilmesi: X y z kuşakları ile bir çalışma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.

Berkup, S. B. (2014). Working with generations x and y in generation z period: Management of different generations in business life. *Mediterranean Journal of Social Sciences, 5*(19), 218-229.

Beyer, R. N. (2009). A five-dimensional model for educating the net generation. *Educational Technology ve Society, 12*(4), 218-227.

Bushaj, A. (2023). *Dijital dönüşüm sürecinde zoom yorgunluğunun farklı kuşaklara göre incelenmesi: İstanbul ilinde öğretmenlere yönelik bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.

Comte, A. (1852). *Cours de philosophie positive.* Borrani et Droz.

Costanza, D. P., and Finkelstein, L. M. (2015). Generationally based differences in the workplace: Is there a there there? *Industrial and Organizational Psychology, 8*(3), 308-323.

Creswell, J. W., ve Creswell, D. J. (2021). *Araştırma tasarımı: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (E. Karadağ, Çev.). Nobel Akademi Yayıncılık.

Csobanka, Z. E. (2016). The Z Generation. *Acta Technologica Dubnicae, 6*(2), 63-76.

Çaşın, S. (2022). *Çalışma hayatında yeni kuşaklar ve iş yaşamına etkisi: Z kuşağı çalışanların insan kaynakları yöneticileri açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hitit Üniversitesi.

Çetin, C., ve Karalar, S. (2016). X, y ve z kuşağı öğrencilerin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 14(28)*, 157-197.

Çetin Aydın, G., ve Başol, O. (2014). X ve y kuşağı: Çalışmanın anlamında bir değişme var mı? *Electronic Journal of Vocational Colleges, 4*(4), 1-15.

Daloğlu, E. (2013). *Çalışma algısı üzerine kuşaklararası bir analiz* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yaşar Üniversitesi.

Demiralp, N. (2007). Coğrafya eğitiminde materyaller ve 2005 coğrafya dersi öğretim programı. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 15*(1), 373-384.

Deniz, D., ve Gemlik, N. (2022). Z kuşağı öğrencilerinin kişilik özellikleri bağlamında iş hayatına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 1-11.

Erden, N. S. (2019). Yeni nesillere yeni öğretim yöntemleri: Z kuşağının öğrenme stilleri ve yükseköğrenim için öneriler. *Journal of Academic Value Studies, 3*(12), 249-257.

Facer, K., and Selwyn, N. (2021). *Digital technology and the futures of education: Towards 'Non-Stupid' optimism.* Futures of Education initiative, UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377071.

Fox, A. (2011). Mixing It Up-Multi-generational discord can impede workplace relationships and lower engagement. *HR Magazine-Alexandria, 56*(5), 22-27.

Groenewald, T. (2004). A phenomenological research design illustrated. *International Journal of Qualitative*

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Methods, 3(1), 1-26.
Halisdemir, M. (2024). Generation z teachers' reflective thinking skills. *OPUS Journal of Society Research, 21*(2), 94-108.
Işık, S. (2019). *Dijital çağda kuşaklar arası farklılıklar ve z kuşağı: Dijital yerliler ve dijital göçmenlerin teknoloji kullanım özelliklerine yönelik bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi.
Kaçar, S. (2019). X, y ve z kuşaklarının yönetim tarzlarının karşılaştırılması örnek bir işletme araştırması. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yalova Üniversitesi.
Kalo Efe, A. (2021). *Öğretmen algılarına göre iletişim becerileri ve okul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik özelliklerinin öğretim ortamındaki kuşaklararası iklim üzerindeki etkisinin incelenmesi.* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi.
Karadoğan, A. (2019). Z kuşağı ve öğretmenlik mesleği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 9-41.
Karakeçili, V. (2019). *Y ve z kuşaklarının online eğitim teknolojilerine karşı tutumlarının karşılaştırılması.* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
Kinter, O. (2020). *Liderlik tarzları ve örgütsel sessizlik ilişkisinde örgütsel adalet ve kuşak farklılıklarının etkisi.* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
Kocaman Karoğlu, A., Bal Çetinkaya, K., ve Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 sürecinde Türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 147-158.
Koç Akran, S., ve Karakaş, G. (2023). Öğretmen adaylarının z kuşağı kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metaforik analiz çalışması. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi, 11*(1), 103-129.
Kowske, B. J., Rasch, R.,and Wiley, J. (2010). Millennials'(lack of) attitude problem: An empirical examination of generational effects on work attitudes. *Journal of Business and Psychology, 25*(2), 265-279.
Lincoln, Y. S., and Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry.* SAGE, Thousand Oaks.
Mannheim, K. (1952). The sociological problems of generations. In P. Kecskemeti (Ed.), *Essays on the sociology of knowledge* (pp. 163-195). Oxford University Press.
MEB. (2019). *2023 Eğitim Vizyonu*. https://tegm.meb.gov.tr/www/2023-vizyonu/icerik/23
Nugin, R. (2010). Social time as the basis of generational consciousnes. *Trames*, *14*(4), 342-366.
OECD. (2020). *Education at a Glance 2020: OECD Indicators* [Bir Bakışta Eğitim 2020: OECD Göstergeleri]. OECD Publishing.
Özdemir, N. (2019). Kuşaklararasılık ve kültürel değişme. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 1*, 125-149.
Prawitasari, G. (2017). The influence of generations on career choice (Social cognitive career theory perspective). In Ifdil ve Krishnawati Naniek (Eds.), *International Conference: 1st ASEAN School Counselor Conference on Inovation and Creativity in Counseling* (pp. 73-81). IBKS Publishing.
Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon, 9* (5), 1-6.
Sani Bozkurt, S. (2021). Yeni nesil ve oyunlaştırma: Öğretmen adaylarının oyunlaştırma uygulamasına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi, 50*(230), 535-556.
Sarıhan, N. (2022). *Liderlik tarzları ile örgütsel tükenmişlik ilişkisinde kuşakların etkileri üzerine bir çalışma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
Sarıoğlu, E. B., ve Özgen, E. (2017). Z kuşağı: İş dünyası yakın geleceğin iş gücünü ne kadar tanıyor? *Researcher: Social Science Studies, 5*(4), 242-253.
Strauss, W., and Howe, N. (1991). *Generations: The history of America's future, 1584 to 2069*. William Morrow Paperbacks.
Suri, H. (2011). Purposeful sampling in qualitative research synthesis. *Qualitative Research Journal, 11*(2), 63-75.
Şahin, A., Asal Özkan, R., ve Turan, B. N. (2022). Z kuşağının öğretmenlerinde bulunması gereken yeterlilikler: Bir durum çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(36), 1155-1173.
Taş, H. Y., Demirdöğmez, M., ve Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz olan z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri. *OPUS- Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 7*(13), 1033-1048.
Taş, H. Y., ve Kaçar, S. (2019). X, Y ve Z Kuşağı çalışanlarının yönetim tarzları ve bir işletme örneği. *OPUS-*

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2610-2637.
Araştırma Makalesi / Research Paper

International Journal of Society Researches, 11(18), 643-675.
Thompson, P. (2013). The digital natives as learners: Technology use patterns and approaches to learning. *Computers ve Education, 65*, 12-33.
Topraktaş, S. (2021). *Dijitalleşme sürecinde bilgi ve bilgiyi kullanma biçimleri: Kuşaklar arası bir kıyaslama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karabük Üniversitesi.
Tunç Şahin, C., Turan, S., ve Karadeniz, O. (2021). X, y ve z kuşaklarının eğitim, öğretmen, öğrenci algıları. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 18*(43), 6295-6327.
Uğur, G. (2023). *Kuşaklararası farklılaşma x y z kuşaklarının iş aile çatışması ve liderlik tutumlarının karşılaştırmalı analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
Ünlü, G., ve Çiçek, H. (2019). Z kuşağının kariyer beklentileri: Lise öğrencileri üzerinde bir uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 22*(2), 447-458.
Üstün, M., ve Taş, A. (2021). X ve y kuşağı öğretmenlerin öğrencileri motive etme yöntemleri ile x ve y kuşağı yöneticilerin öğretmenleri motive etme yöntemleri. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(1), 251-267.
Van Manen, M. (2007). Phenomenology of practice. *Phenomenology ve Practice. 1*(1), 11-30.
Yağcı Giray, R. (2023). *Kuşaklar bağlamında görev ilişki ve değişim odaklı liderliğin örgütsel bağlılığa etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
Yılmaz, E., ve Aktürk, A. (2021). *Z kuşağı: Bir nesli anlamak*. Palet Yayınları.